

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Punctum Difficultatis 1. De variis actionibus sensus Communis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

quia non potest potentia aliqua cognoscere distinctionem inter aliqua duo, nisi utrumque possit apprehendere, unde si unus homo cognosceret tantum album, & alter tantum nigrum, neque aliquis illorum solus, nec ambo simul, perciperent differentiam inter album & nigrum, nullus autem sensus externus se solo apprehendit colorem simul, & saporem, referri ergo id debet in sensum communem. Quod autem etiam in hominibus detur sensus communis, ratio est, quia agnoscimus nos diversitatem gustabilis & adorati, & quidem sensibilibus. Ergo cum intellectus sensibilibus non noscat, notitia hæc debebit in aliud principium referri, & hoc principium est sensus communis.

ASSERO secundò. *Sensum communem, in quantum dicit vim percipiendi Objecta particularium sensuum eo nomine vocari.* Idemque principium in quantum non dependet à præsentia objecti externa, vocari sensum internum. Item in quantum cudit imaginem vocari imaginativam; In quantum confundit varias species vocari phantasiam, in quantum autem retinet species transactarum operationum sensibilibus, vocatur memoria sensitiva, & in quantum proponit objecta appetitui sensitivo, sequenda vel vitanda vocatur æstimatoria.

RATIO asserti ex una parte, quia non sunt multiplicanda Entia sine necessitate, ex alia parte nullum est fundamentum ponendæ inter ista, realis distinctionis.

ASSERO tertio. *In homine hæc identificari omnia anima.* Ratio eadem quæ & prioris asserti, quæ infra fusius proponetur. Ariaga in Disputatione 5. animastica tota Sect. 5. examinando an sensus internus percipiat negationes multa discutit, quæ hic attingenda sunt.

Punctum Difficultatis I.

De variis actionibus Sensus communis.

Sub hoc titulo querendum imprimis venit, scur bruta terreantur umbrâ hominis.

RESPONDENT Aliqui, quia per species nigredinis apprehendunt ibi hominem.

Impugnat primò hanc Responsionem Ariaga: Quomodo scilicet per speciem nigredinis concipiant bruta hominem; An quia putant illum esse nigredinem, vel umbram illam, esse nigredinem, & sic concipiunt rigorosa entia rationis. *Hæc impugnatio*

NON SATISFACIT. Nam non sequetur exinde fieri à brutis rigorosa entia rationis, nam ea non nisi confunderent, quæ sensibus subsunt, talia autem confundere, non est facere ens rationis, ut alibi dicitur. Deinde fieri potest ut tantum simultanea apprehensio umbræ & hominis illos terreant, quo casu non sit Ens rationis, quia simultanea duorum possibilium apprehensio non facit Ens rationis, nam hæc simultanea apprehensio, nõ identificat umbrâ v. g. & hominē.

IMPUGNAT secundò. Quomodo species de nigredine excitari possunt, nam ab ipsâ umbra non possunt excitari, quia hæc est purum nihil, purum autem nihil non habet vim quidquam excitandi, etsi ex eo excitantur illæ species, quia immediatè percipiunt umbram, hoc ipso concedetur virtus cognoscendi carentias & negationes sensu communi, quod negatur communiter, quamvis id asserat Ariaga. *Hæc impugnatio*

NON SATISFACIT; Quia tota illius Difficultas transferri potest ad ipsum sensum externum, quidnam scilicet ille tunc percipiat vidente oculis umbram, si enim dicas quòd non videat, contra erit quia non se æquè tunc habet oculus, ac cum est constitutus in tenebris; si dicas videri umbram, jam oculi objectum non erit solum coloratum cum umbra utpote nihil, colorari non possit. Quòd si dicas videri tunc lucem ita terminatam, dicent etiam oppositi, videri idem à bruto, per hancq; excitari sibi speciem hominis.

IMPUGNAT tertio Ariaga. Si tegatur murus panno nigro usque ad ipsam terram, non tentabit canis egredi per illum pannum, quòd si reperiatur porta aliqua vel foramen, etiam si post foramen illud, nihil videatur, statim canis rectâ, ac non casu, fertur ad foramen, Ergo foramen illud non concipitur per modum nigri. *Hæc impugnatio*

NON SATISFACIT; Quia quicquid sit, an percipiatur illa umbra per modum nigri, quòd canis tendat potius ad foramen, non inde est, quòd sensus illius, distinguat inter nigrum, & illâ umbram: Sed quia recurrunt illæ species locorum quibus pertransiit sentitque instigationem ut etiam modo pergat, quòd pergebat ante; immò & ipsa aura ducit illum, ad illuc transeundum redibitque & retorsio facta, quidnam scilicet tunc percipiat, sensus externus canis, qui tamen aliquid percipere debet, ne independentè à sensibus dicatur brutum aliquid operari.

Contra hanc ipsam retorsionem hoc adferri potest, quia nullam rationem adfert suæ responsionis, nec ostendit quomodo per species nigredinis apprehendatur homo.

RESPONDET secundò aliquis apud eundem Ariaga, brutum se reflectere per sensum internum supra suos actus, ideoq; quia videt ibi lucem & illic non videt, noscit ibi non esse objectum, & hoc modo percipit negationes.

IMPUGNAT primò hanc responsionem Ariaga, quia inde sequitur bruta discurre, non enim immediatè percipiunt negationes, sed hoc quasi modo, video colorem hic, & ibi nihil video, Ergo ibi nihil est. *Hæc impugnatio*

NON SATISFACIT; Quia quando oculus videt lucem, & cum non videt umbram, sensus internus dicit, circa hoc non versari visum, seu nullam dari actionem videndi, quòd certè potest fieri, sine ullo discursu, nam illis actibus positus in sensu interno, quorum uno dicit, hoc

† (L) 2 videt

videt oculus, & quo dicit, circa hoc non versatur visus, ulterius non procedit ut inferat, nihil hic esse, sed in prioribus duobus actibus sistit. Quod si non procedit ad tertium, non discurret, quia discurre est progredi, ex duobus in tertium.

IMPUGNAT secundò Idem. Sequi ex hac responsione, quod bruta, non tantum percipiant suos actus, sed etiam suam substantiam, dicunt enim, Ego non video, *Hac impugnatio*

NON SATISFACIT; Quia si per cognoscere suam substantiam, non aliud intelligatur, quam habere notitiam experimentalem, ut ita dicam, qua percipiat se famescere, se percuti &c. id certe brutis denegandum non videtur. Quod si per ly suam substantiam cognoscere, non aliud intelligatur, quam cognoscere, Prædicatum præcisum substantiæ, id falsum est, sed nec sequitur, concedi debere, ex responsione facta.

RESPONDET tertiò ipse Ariaga, quod quando v. g. bruta cognoscunt murum album, foramina &c. percipiunt per sensus positivum aliquid, jam autem Deus infundit illis species ut forment apprehensiones negativas. Addit Idem in apprehensione formata vi illarum specierum inditarum non agnosci à brutis negationes propriè, brutaque attendere semper ad objectum reale. Item quando faciunt comparisonem sui cum brutis majoribus vel minoribus, non cognoscunt propriè negationes, sed cognoscunt objectum positivum, nempe corpus suum & alienum. Addit inferiùs, quod quando ad foramina recurrit canis, ut per illa evadat, quamvis non videat ultra foramen aliam lucem, format talem apprehensionem, nihil est ibi, eo modo quo illam formant pueri, qui non dicunt non esse ibi nigrum rubrum &c. sed dicunt nihil est. Sic etiam bruta apprehendunt in illo foramine nihil esse, adeoque audacter introeunt. *Hac Responsio*

NON SATISFACIT; Quia si nihil obsit & tota Difficultas aliter salvari possit, non est recurrendum ad Deum; quid autem ad Difficultatem respondendum sit, ex infra dicendis collige sub hoc titulo.

QUÆRENDUM secundò venit, ut etiam querit Ariaga, cur v. g. ursus projiciens lapides, seligit non nisi minores, hæc enim selectio in urso, cæterisq; animalibus, videtur adstruere cognitionem parvitatatis, adeoque carentiam magnitudinis, consequenter videtur adstruere id negationum cognitionem.

RESPONDET primò aliqui apud Ariaga, quod eo casu percipiant bruta res parvas, sed non eorum parvitatem.

IMPUGNAT hanc responsionem Ariaga; Quia illi lapides qui sunt parvi, ob parvitatem, formalissimè sunt utiles urso, Ergo non appetit solam positivam eorum lapidum Entitatem, sed sub hac quasi circumstantia, quod sint exigui. *Hac impugnatio*

NON SATISFACIT. Quia quamvis appetantur lapides ab urso exigui, negari potest quod appetantur, quia sunt exigui, sed solo impetu & instinctu ad lapidem tantum, quantus oculis monstratur ferri bruta; Et certè per ipsum Ariaga, potest cognosci tantitas, & talis terminatio luminosi, sine formata apprehensione, de negatione quæ tali. Ergo idem fieri potest, cum appetit ursus parvos lapides. Denique non est negandum quod oculus videat hunc lapidem esse magnum, & hunc parvum, & tamen non sequitur negationem quæ talem, minoritatemque quæ talem ab oculo attingi.

CONTRA tamen hanc responsionem est, Quia non explicat, quomodo attingendo parvum lapidem ursus, non attingat parvitatem quæ talem.

RESPONDET secundò alii apud eundem Ariaga; Quod bruta cognoscant carentias per sensum internum.

IMPUGNAT hanc responsionem Ariaga, inquirendo unde sensus habeat species illarum carentiarum, cum externi sensus illas non percipiant. *Hac impugnatio ex dictis*

NON SATISFACIT, quia licet carentiæ quæ tales non percipiantur à sensibus externis, percipitur tamen id, quod in re sunt illæ carentiæ, nempe tantum coloratum.

Punctum Difficultatis 2.

An in Sensu interno dentur Species insensatas?

Sicut in primo Puncto, ita nec in præsentis, quidquam decerneretur, sed pensabitur non nisi Doctorum sensus.

STATUS difficultatis est; An res quæ sub sensum non cadunt, cognoscat sensus internus, v. g. amicitiam convenientiam rerum & cætera similia, quæ per sensus externos non percipiuntur, ita ut etiam ad illas notitias, habeant species, quæ quia non desumuntur à sensibus, sint insensatas. Admittit has species Ariaga, Disp. 6. animalistica Sect. 1. Subsectione 7. Negat illas recentior Suarez Disput. 1. de speciebus numero 74. & Oviedo, Controversia 13. Puncto 2. negat Pontius Disputatione 49. num. 94. & quidem recentior Suarez negat quidem species insensatas, sed concedit cognosci ea, quæ sub sensum non cadunt. Oviedo autem & negat species, & negat talia objecta cognosci.

Ad negandas Species insensatas.

PRIMUM ARGUMENTUM Pontii est Ipsemet intellectus, non potest absque discursu considerare objectum, sub ulla ratione, sub qua non percipitur à sensibus sibi subordinatis, Ergo neque potentia materialis, quæ non potest discurrere, percipiet illa objecta.

RESPON-